

בס"ד, ד' בתמוז תשפ"ד

10 ביולי 2024

תיק 84052

פסק דין בהיעדר הגנה

בעניין שבין	לבין
התובע	הנתבע
פסיכולוג	לקוח

א. טענות התובע

המקרה שלפנינו עוסק בתביעה לקבלת תשלום עבור מלאכה שבוצעה, נקדים את המאוחר ונציין כבר עתה שהנתבע סירב להגיע לדין או להגיש כתב הגנה.

נציג תחילה את טענות התובע. התובע, פסיכולוג מוסמך במקצועו, ערך לנתבע 38 פגישות טיפול, החל מתאריך א' חשון תשפ"ג (26.10.22) וכלה ביום י"ד תמוז תשפ"ג (3.7.23). על 27 מהם הנתבע שילם ואין לתובע כל דרישה כספית ביחס אליהן. החל מכ"ח אדר תשפ"ג (21.03.2023), הנתבע השתתף ב-11 מפגשי טיפול ולא שילם עליהם. עלות כל פגישה - 350 ₪, לכן הסכום שהתובע דורש מן הנתבע הוא 3,850 ₪.

על מנת להוכיח את דבריו, התובע הגיש לבית הדין תכתובות וואצאפ שבהן הוא מבקש מן הנתבע לשלם את חובו, והנתבע מסכים באופן עקרוני, אלא שהוא דוחה את התשלום. במשך הזמן הנתבע ביקש מן התובע פריסת תשלומים בסכומים שונים ואף ביקש מן התובע להעביר לו את פרטי חשבון הבנק לצורך התשלום, אבל למעשה לא שילם לו.

בשל כל האמור התובע דורש מן הנתבע לשלם לו לאתגר סך 3,850 ₪. בנוסף, התובע דורש מן הנתבע לשלם לו את כל ההוצאות הכרוכות בפנייה לבית הדין וכן לפצותו על הזמן שנאלץ לבזבז כתוצאה מהתעלמות הנתבע מחובו.

ב. היעדרות הנתבע מהדין

הנתבע חתם על הסכם הבוררות דרך אתר בית הדין, אישר מועד לדיון ולא השתתף בו. מאז, לא הסכים להגיב בשום דרך לטענות התובע או לשתף פעולה עם מזכירות בית הדין על מנת לקבוע דיונים נוספים.

על אף ניסיונות רבים מצד מזכירות בית הדין לארגן דיון או לפחות לקבל טענות בכתב – לא התקבלה כל תגובה מצד הנתבע. נתאר את סדר השתלשלות האירועים:

ביום כ"ה אדר ב' תשפ"ד (4.4.24) בסביבות השעה 9:30 בבוקר מזכירת בית הדין פנתה לנתבע בהודעת וואצאפ בבקשה שיחתום על הסכם הבוררות. בשעה 9:36 בבוקר שלח הנתבע לבית הדין הסכם בוררות חתום דיגיטלית של הנתבע (על ההסכם לא מופיע תאריך). ומיד לאחר מכן, הנתבע

שלח למזכירת בית הדין הודעת וואצאפ שבה כתב שחתם על שטר הבוררות המקוון דרך אתר בית הדין.

מזכירת בית הדין שוחחה עם הנתבע בטלפון, ובעקבות שיחת הטלפון נקבע דיון בזום בפני דיין יחיד. הדיון נקבע לתאריך ל' ניסן תשפ"ד (8.5.24). ביום כ"ט ניסן תשפ"ד (7.5.24) מזכירות בית הדין שלחה לשני הצדדים הזמנה רשמית בדוא"ל לדיון שתוכנן להיערך למחרת.

במועד הדיון (ל' ניסן תשפ"ד), נכנסו לזום הדיין והתובע, הנתבע נכנס לזמן קצר ויצא. לאחר מכן הנתבע טען שאין לו אפשרות להיכנס לזום. בית הדין ניסה לקבוע עם הנתבע דיון נוסף אך מאז ועד עתה הנתבע סירב לשתף פעולה ולענות לפניות בית הדין. מזכירות בית הדין ניסתה פעמים נוספות ליצור קשר עם הנתבע, אך אף שיש אישור שהנתבע ראה את ההודעות שנשלחו אליו בואצאפ (סימן של שני וי כחול) הוא לא הגיב. בית הדין נתן לנתבע אפשרות להגיב בכתב והתרה בו שהדיינים עשויים להוציא פסק דין בהיעדרו, אולם הנתבע ראה גם הודעה זו ובחר לא להגיב לה.

ג. נושאי הדיון

1. פסיקת דין במעמד צד אחד
2. ניתוח הראיות שהגיש התובע
3. הוצאות משפט

ד. פסיקה במעמד צד אחד

הצדדים שבפנינו חתמו על הסכם הבוררות של בית דין זה. חתימת הצדדים על הסכם הבוררות מהווה מעשה קניין המקובל בין הסוחרים המכונה בהלכה סיטומתא (שו"ע חו"מ רא, א) שיש לו תוקף מחייב. אמת שבמקרה שלפנינו הצדדים לא חתמו על הסכם הבוררות בכתב ידם אלא בחתימה דיגיטלית, אולם גם חתימה מסוג זה מקובלת כיום בעולם העסקי והמשפטי, ולכן גם היא נחשבת כמעשה קניין סיטומתא.

בסעיף 11 של הסכם הבוררות שעליו חתמו הצדדים נאמר כך:

אם אחד מהצדדים ייעדר מהדיון שלא כדין, ולאחר שהתרו בו שעשוי להתקיים דיון בהעדרו, בית הדין יהיה רשאי לקיים דיון במעמד צד אחד ולפסוק את הדין בהתאם.

במקרה שלפנינו בית הדין התרה בנתבע שעשוי להתקיים דיון בהיעדרו, ונמצא שבית דין זה מוסמך לקיים דיון במעמד צד אחד ולפסוק את הדין בהתאם. אודות סמכות בית הדין מבחינה הלכתית, ולהבדיל, מבחינה חוקית, לפסוק במעמד צד אחד במקרים מסוג זה, ניתן לעיין גם בפסק דין ארץ חמדה-גזית 81116-2.

לסיכום, בית הדין רשאי לדון את הנתבע בהיעדר הגנה. על פי סעיף 15(ב) לחוק הבוררות, כאשר ניתן פסק דין בהיעדר הגנה רשאי הנתבע לפנות לבורר בתוך 30 ולבקש להגיב בתוספת נימוקים מדוע עד כה טרם הגיב. כך ייפסק גם במקרה זה.

ה. ניתוח הראיות שהגיש התובע

התובע הגיש תיעוד אלקטרוני של כל פגישות הטיפול שלא קיבל עבורם תשלום מן הנתבע. כמו כן, התובע הגיש לבית הדין מספר תכתובות וואצאפ שבהן מפורט חובו של הנתבע ובשום אחת מהן אין הנתבע מכחיש את עצם החיוב או את סכום החיוב. אדרבה, בכמה מן התכתובות יש הסכמה עקרונית של הנתבע לעצם החוב, ובקשה מן התובע לאשר לו לפרוס את התשלום. כך למשל בתכתובת הוואצאפ מיום י"ג אלול תשפ"ג (30.8.23) התובע כותב שהנתבע חייב לו 3,900 ₪¹, והנתבע אינו מכחיש את הדרישה לתשלום אלא עונה: "אני כרגע ממש תקוע אבל בעשירי אני ראה איך אני מתחיל לסגור את זה". בהמשך אותה תכתובת נכתב כך:

[התובע]: האמת שזה כבר נמרח הרבה זמן, אז אשמח שתעשה מאמץ לשלם את התשלום הראשון ביום יומיים הקרובים.

[הנתבע]: אני אעשה מאמץ.

ביום כ"ה אלול תשפ"ג (11.9.23) כתבו הצדדים כך:

[התובע]: שלום [שמו של הנתבע], מזכיר לגבי התשלום

[הנתבע]: ערב טוב, בסדר גמור, מנסה להתארגן על זה.

נדיר עד מאד שאדם יזייף תכתובת וואצאפ, וגם אם אירע זיוף, כמעט תמיד הצד השני יכול להוכיח בקלות שמדובר במרמה. בנסיבות אלו, ולנוכח בחירתו של הנתבע להיעדר מן הדיון, וכן לאור העובדה שהנתבע לא הגיש כתב הגנה ואפילו לא טען שהוא פטור מלשלם, גם לאחר שבית הדין הודיע לו שהדיון עלול להתקיים בלעדיו, אנו מקבלים את טענות התובע במלואן.

למעלה מן הצורך נציין שגם אם נתבע מופיע בבית הדין, ואינו רוצה להשיב לשאלות הדיינים ולהציג את גרסתו בפירוט אלא רק טוען באופן כללי שהוא פטור, יש מקום לחייבו לשלם אם הדיינים מתרשמים שיש מרמה בהתנהלותו (על פי שו"ע חו"מ טו, ד), ויש בכך חיזוק להוראתנו.

כחיזוק נוסף נעיר שנתבע המגיע לבית הדין ואינו מכחיש את טענות התובע, עשוי להיחשב כמסכים לדבריו, וכפי שכתב בעל התומים (אורים סימן פ ס"ק ט):

ונראה דאם שותק לטענת שכנגדו הו"ל גם כן שתיקה כהודאה לכולי עלמא, דלא שייך דמיישב עצמו להשיבו כיון דכל תשובתו נכתבים בספר והא אפילו אמתלא לא מהני.

כלומר אם נתבע שומע את טענות התובע ואינו מגיב להן, הרי ששתיקתו מהווה הודאה לטענותיו של התובע, כיוון שהנתבע אינו יכול לטעון שהוא שותק כיוון שהוא מתחבט כיצד לנסח את תשובתו וכדומה. זאת מפני שהוא יודע היטב שמהלך הדיון יירשם בפרוטוקול, ושם ייכתב שהוא לא הכחיש את הטענות ששמע.

במקרה שלפנינו, הנתבע אמנם לא הופיע בבית הדין, אולם ברור שאין הוא יכול לטעון שהוא מתלבט כיצד להשיב. בחירתו של הנתבע לא להגיב בשום דרך לכתב התביעה לאחר שבית הדין התרה בו שהדיון ייערך בלעדיו תוך שהוא יודע שכאשר בית הדין ידון בתיק יהיו לפניו רק טענותיו

¹ לפי כתב התביעה החיוב באותו זמן היה 3,850 ₪, וככל הנראה נפלה בידי התובע טעות ביחס להפרש קטן זה.

לדעתנו אין לטעות זו כל השפעה על מהימנות התביעה והתיעוד.

של התובע, אומרת דרשני, ויש מקום לראותה כהסכמה לדברי התובע (ובפרט שהדעת נותנת כי אילו הנתבע היה סובר שטענותיו יוכלו לפטרו מן התשלום – היה מעלה אותן בפני בית הדין). נדגיש כי הלכה זו מצריכה העמקה נוספת והיא הובאה רק כחיזוק להוראתנו.

לסיכום – התביעה מתקבלת ועל הנתבע לשלם לתובע 3,850 ₪.

1. הוצאות משפט

התובע דרש מן הנתבע לשלם לו גם את ההוצאות הכרוכות בפנייה לבית הדין. נדון בכך:

על פי רוב בית הדין מטיל את אגרת בית הדין על שני הצדדים בשווה מפני שפנייתם נחשבת כפנייה משותפת לבירור ההלכה (ניסוד הדברים במשנה במסכת בבא בתרא קס"ז ע"ב הקובעת ששני הצדדים משלמים בשווה את שכרו של סופר בית הדין. עוד אודות נושא זה – ראו במדיניות המצויה באתר בית הדין). אולם במה דברים אמורים, כאשר אכן התעורר ספק שהיה צורך אמיתי לברור אולם כאשר לא הייתה הצדקה אמיתית לערוך דיון, ואחד הצדדים גרם לדיון בלא הצדקה של ממש – בית הדין עשוי להטיל עליו את כל ההוצאות הכרוכות בדיון. בשורות הבאות נבסס את סמכותנו לנהוג כך.

בסעיף 7 להסכם הבוררות שעליו חתמו הצדדים נאמר "הצדדים מתחייבים לשלם הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד כפי שיקבע על ידי בית הדין, לפי שיקול דעתו". כמו כן, בסעיף 12 לשטר הבוררות נאמר כך: "הצדדים מצהירים כי קראו את סדרי הדין של בית הדין ומקבלים אותם על עצמם ומתחייבים לנהוג על פיהם".

ובכן, בסדרי הדין של בית הדין, במסמך העוסק בהוצאות משפט נאמר "ניתן לחייב בהוצאות בעלי הדין או להטיל על אחד מבעלי הדין את הוצאות בית הדין במקרים הבאים.... על בסיס התחייבות בשטר הבוררות במסכות בית הדין לחייב על דין שגרם להוצאות ברשלנות ובכלל זה... בעל דין שלא שילם חוב ברור וכדומה ואילץ את בעל דינו לתבוע אותו".

מן הכלל אל הפרט: היות והנתבע כלל לא הכחיש את חובו, וכן מאחר ומתכתובות הוואצאפ שהוגשו לבית הדין עולה שהנתבע ידע היטב שהוא חייב ובכל זאת אילץ את התובע לתבוע אותו בבית דין זה, לפיכך אנו קובעים על הנתבע לשלם לתובע את אגרת בית דין אותה שילם התובע. במקרה זה התובע שילם אגרה בסך 400 ₪, ועל הנתבע לשלם לתובע סכום זה.

כיוון שלא הוכח נזק של ממש מכך שהדיון בזום התבטל, לפיכך בית הדין אינו מחייב את הנתבע בתשלום על הדיון שהתבטל.

לסיכום – על הנתבע לשלם לתובע גם 400 ₪ עבור אגרת בית הדין.

2. מסקנות

1. חתימת הצדדים על שטר הבוררות – תקפה ומחייבת.
2. הסכם הבוררות מסמיק את בית הדין לפסוק במעמד צד אחד, במקרה שהצד השני נעדר מן הדיון ובית הדין התרה בו שהדין יוכרע בלעדיו, וכפי שאירע במקרה זה.
3. על פי חוק הבוררות הנתבע רשאי לפנות לבית הדין בתוך 30 יום ולבקש להגיב בתוספת נימוקים מדוע לא הגיב עד כה.

4. כל זמן שהנתבע לא יגיב, עליו לשלם לתובע 3,850 ₪, ולהחזיר לתובע את אגרת בית הדין – 400 ₪.

ח. החלטות

1. הנתבע חייב לשלם לתובע סך 3,850 ₪.
2. בנוסף, הנתבע חייב לשלם לתובע גם סך 400 ₪ עבור אגרת בית הדין.
3. הנתבע רשאי לפנות לבית הדין בתוך 30 יום מהתאריך הנקוב עליו ולבקש להגיב לתביעה בתוספת נימוקים מדוע לא הגיב במועדים שנקבעו לו. בית הדין ישקול האם לקבל את בקשתו.
4. אם הנתבע לא יפנה לבית הדין יהיה עליו לשלם את התשלומים הנ"ל תוך 35 יום מהתאריך ^לנקוב על פסק הדין.
5. ניתן לערער על פסק הדין בתוך 30 יום מהתאריך הנקוב עליו.

והאמת והשלום אהבו

פסק הדין ניתן בתאריך ד' בתמוז תשפ"ד, 10 ביולי 2024

בזאת באנו על החתום

_____	_____	_____
הרב שלומי שטיינמץ דיין	הרב דניאל מן אב"ד	הרב אמתי גלינסקי דיין